

Onderwerp Proeftuinen aardgasvrije wijken Paddepoel & Selwerd

Steller P. Corzaan

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 87 46 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 7017969

Datum 3 juli 2018 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft op 3 april 2018 aan alle gemeenten in Nederland verzocht om te starten met het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving. Concreet heeft BZK gevraagd om in de nieuwe collegeperiode twee acties op te pakken. De eerste actie omvat het starten met proeftuinen voor het aardgasvrij maken van bestaande wijken. De tweede actie is het zoveel en zo snel mogelijk opleveren van aardgasvrije nieuwbouwlocaties.

In de nieuwe wet Voortgang Energietransitie (VET) is geregeld dat per 1 juli 2018 nieuwbouw van het netwerkbedrijf geen aardgasaansluiting meer krijgt. Omgevingsvergunning aanvragen van nieuwbouw waarbij het om kleinverbruikers van gas gaat (< 40 m³/uur), waarin nog sprake is van een aardgasaansluiting en die na 1 juli worden ingediend moeten door de gemeente geweigerd worden. Alleen de gemeente kan door middel van zwaarwegende redenen aangeven voor welke gebouwen en ontwikkelingen nog een uitzondering gemaakt kan worden. Kortom, alle nieuwbouw met een vergunningaanvraag na 1 juli 2018 wordt aardgasvrij.

Het ministerie stelt € 90 miljoen beschikbaar voor gemeenten die al in 2018 kunnen starten met een proeftuin voor het aardgasvrij maken van bestaande wijken. Zoals u weet zijn wij al enige tijd bezig met het maken van wijk energietransitieplannen. In Paddepoel wordt al concreet met de bewoners, via de Stichting Paddepoel Energiek, gewerkt aan de energietransitie van hun wijk. Hiervoor hebben wij tijdens de Noordelijke Klimaatop in november 2017 samen met acht andere partijen een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. In de wijk Selwerd wordt gewerkt aan een omvangrijke wijkvernieuwing. Samen met het Wijkbedrijf Selwerd wordt de energietransitie opgepakt, concreet gemaakt en meegenomen in de wijkvernieuwingsaanpak.

Vanwege de aanleg van een warmtenet door WarmteStad in deze wijken en de overeenkomst in het type woningen (en hun bouwperiode) in deze wijken hebben wij besloten om beide wijken voor te dragen als de proeftuinen in de gemeente Groningen. Ook in Ten Boer en Haren worden dorpen (Ten Post en Glimmen) aangedragen als proeftuinen voor aardgasvrij.

Met de bijdrage van BZK, en de aanstaande aanleg van het warmtenet, gaan beide wijken transformeren. Alleen de mate waarin en de snelheid waarmee dit kan gebeuren, is mede afhankelijk van wijzigingen in wetgeving, financiering en voortschrijdende techniek. Met het aanstaande klimaatakkoord (en Klimaatwetgeving) in het vooruitzicht verwachten wij hierin forse stappen te maken. Naar onze inschatting zullen beide proeftuinen in 2022 grotendeels 'los van het gas' zijn.

Voor de aanvraag proeftuinen is het noodzakelijk om een uitvoeringsplan te maken. Dit uitvoeringsplan aardgasvrije wijken Paddepoel & Selwerd is gereed. In het plan staat aangegeven op welke manier wij, minimaal 500 woningen, gebouwen in deze wijken van het aardgas afaan krijgen. Dit volgens de voorwaarden van BZK. Door samenwerking met WarmteStad, buurtorganisaties en een buurtwarmtecoöperatie in oprichting streven wij naar minimaal 1000 woningen die de komende vier jaar afzien van een aardgasaansluiting.

Minister Ollongren van het Ministerie van BZK heeft op 19 februari 2018 bij een bezoek aan het aardbevingsgebied reeds een toezegging gedaan over de deelname van de gemeente Groningen aan de proeftuinen. Onze aanvraag bij het ministerie is nodig om deze deelname te bevestigen. Naar verwachting ondersteunt het ministerie onze proeftuinen aanpak met ongeveer € 5 miljoen (500 woningen maal € 10.000). Dit bedrag zal overigens pas in oktober 2018 (maand van definitieve beschikking) definitief bekend zijn. Een totaal bedrag van € 90 miljoen zal dan over 20 proeftuinen (lees gemeenten) verdeeld gaan worden.

De bijdrage van BZK zal zorgen voor een versnelling in de huidige wijkenergieplannen. Naast een warmtenet voor voornamelijk corporatiewoningen ontstaan er nu ook kansen voor particulieren en mensen met alleen een kookgas- aansluiting. De middelen van BZK zullen worden gebruikt om nu de nog onrendabele top ten aanzien van warmtenet- en kookgasaansluitingen af te dekken. Daarmee kan een ieder in de nabijheid van het warmtenet aangesloten worden.

We houden rekening met de financiële draagkracht van de bewoners. Iedereen in deze proeftuin wijken moet in principe mee kunnen doen ongeacht het wel of niet beschikken over eigen financiële middelen. Wij gaan opzoek naar de juiste financiële ondersteuning voor deze doelgroep.

Mogelijk ligt een deel van de oplossing in een gebouw gebonden financiering. Vanuit het klimaatakkoord Gebouwde Omgeving (trekker: Diederik Samsom) wordt hieraan gewerkt. De eerste berichten hierover geven aan dat deze materie complex is en daarom mogelijk nog wel enige tijd gaat duren. Hierop kunnen wij niet wachten en daarom kijken wij breder. Wij denken hierbij aan innovatieve 'leaseconstructies' waarbij tegen een vast tarief (hernieuwbare) warmte en koude geleverd wordt en de bewoners niet hoeven na te denken over hoe dit gebeurt.

Daarnaast streven wij naar drie energieneutrale en aardgasvrije voorbeeldwoningen. Ervaringen uit het verleden hebben geleerd dat wanneer bewoners concreet zien hoe hun huis eruit kan komen te zien na een 'energietransformatie' ze zelf sneller de stap nemen om dit te gaan doen. Hiervoor willen wij innovatieve ontwikkelaars, bouwbedrijven uitnodigen.

In een gedeelte van Paddepoel Noord wordt onder leiding van Grunneger Power en Paddepoel Energiek gewerkt aan het opzetten van een buurtwarmtecoöperatie. Hiermee 'people in power'. Wanneer dit lukt, dan is warmteproductie en distributie niet meer alleen van grote partijen zoals Nuon, Eneco en WarmteStad maar ook van de buurtbewoners zelf. Dit is een doorbraak in de huidige "warmtewereld" en ook anders dan hoe de Rijksoverheid hier nu tegenaan kijkt. Hiermee kan Groningen laten zien dat samen met de bewoners, met de onderwijsinstellingen (MBO, HBO en universiteit), netwerkbedrijf en het bedrijfsleven, gewerkt wordt aan grondige verandering van het op aardgas gebaseerde energiesysteem.

Doel van buurtwarmte is dat bewoners zelf warmte gaan produceren en via een straatwarmtenet gaan uitwisselen. Hierbij wordt uitgegaan van een systeem voor ongeveer 100 woningen. De basis van dit systeem wordt elektriciteit, en waterstof wordt hierin de energiedrager. Dit wordt op dit moment verder uitgewerkt en naast techniek ook op financiële haalbaarheid getoetst. Een eventuele onrendabele top kunnen wij wegnemen met de bijdrage van BZK.

Voor 1 juli 2018 gaan wij de aanvraag bij het ministerie BZK indienen. In oktober 2018 krijgen wij uitsluitend welk definitieve bedrag BZK voor de proeftuinen Paddepoel en Selwerd beschikbaar stelt. Daarna kan het plan in uitvoering genomen worden. In de tussentijd gaan de wijkenergieprojectleiders gewoon door met de al reeds gemaakte afspraken over de energieaanpak in deze wijken. De energietransitie is al bezig en krijgt in deze proeftuinen door de bijdrage van BZK een noodzakelijke duw in de rug.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink